

Nacka Tingsrätt, Mark- och miljödomstolen
Avdelning 4
Box 1104
131 26 Nacka Strand

Yttrande

Vårt datum: 2017-02-02
Er referens: M 1333-11
Diarienummer: SSM2016-5338-2
Dokumentnr: SSM2016-5338-2
Handläggare: Michael Egan
Telefon: +46 8 799 4314

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 4

ÅKOM: 2017-02-10
MÅLNR: M 1333-11
BIL: 466

Yttrande över frågor om samband mellan ansökningar och behov av samordnad prövning avseende verksamhet i Forsmark

Sammanfattning av Strålsäkerhetsmyndighetens syn

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) ser inget behov av gemensam huvudförhandling i de två mål som avser uppförande av KBS-3-systemet för det slutliga omhändertagandet av använt kärnbränsle (M 1333-11) respektive utbyggnad av det befintliga SFR-förvaret (M 7062-14). En samordnad prövning skulle, enligt myndigheten, innebära onödig försening i beslutsfattande angående mål nr M 1333-11 och i synnerhet den del som rör yrkande om tillstånd att utöka mellanlagringskapacitet i Clab-anläggningen i Oskarshamn.

Ärendet

SSM har givits tillfälle att yttra sig över aktbilaga 444 i mål nr M 1333-11 och besvara de frågor som Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt (nedan refererat till som domstolen) har ställt. SSM:s bedömningar utgår från myndighetens ansvar för prövning och tillsyn av strålsäkerhetsrelaterade frågor i samband med kärntekniska anläggningar.

SSM har redan fört fram synpunkter avseende den fortsatta handläggningen av mål nr M 1333-11 vid muntlig förberedelse inför domstolen den 2 november 2016. Myndighetens svar på domstolens frågor i aktbilaga 444 är i enlighet med de synpunkter som lämnades vid detta tillfälle.

Strålsäkerhetsmyndighets syn på domstolens frågor

SSM vill inledningsvis förtydliga att myndighetens yttrande endast gäller de strålsäkerhetsrelaterade frågor som kan uppkomma vid en sammanläggning av ett eller flera mål.

Domstolens fråga 1 – Samband mellan SKB:s ansökningar

- a. *Finns det geografiska, miljömässiga och tekniska samband mellan ansökningarna? Om så är fallet, finns det samband i följande avseenden eller i några andra avseenden?*
  - i. *Hamnverksamhet, landtransporter, sjötransporter och hantering av bergmassor.*
  - ii. *Natura 2000-områdena Forsmarksbruk, Kallriga respektive Skaten-Rångsen. SKB har reservationsvis framställt yrkanden om tillstånd för Natura 2000-områdena i M 1333-11, M 7062-14 och M 6009-14.*
  - iii. *Miljö kvalitetsnormer för närbelägna vattenförekomster.*

- iv. *Artskydd.*
- v. *De kärntekniska anläggningarna för Kärnbränsleförvaret och SFR, t.ex. avseende grundvattenbortledning och risk för påverkan på omgivningen vid eventuellt utsläpp av radioaktiva ämnen.*
- b. *Hur ska så kallad följdverksamhet enligt 16 kap. 7 § miljöbalken avgränsas, t.ex. när det gäller landtransporter och sjötransporter? Hur ska följdverksamhet prövas i mål M 1333-11, M 7062-14 och M 6009-16?*

SSM:s syn på fråga 1

- a. Det finns ett uppenbart geografiskt samband mellan kärnbränsleförvaret, SFR och hamnverksamheten såtillvida att alla verksamheterna bedrivs eller ska bedrivas intill angränsande Natura 2000-områden.

Strålsäkerhetsmyndigheten ser inget tekniskt samband mellan kärnbränsleförvaret och SFR avseende strålsäkerhetsmässiga frågor som berör slutförvarens inverkan på miljön. Förvaren syftar till omhändertagande av radioaktivt avfall med signifikanta skillnader i aktivitetsinnehåll och halveringstider. Slutförvarens barriärsfunktioner planeras därför bli utformade med olika typer av tekniska lösningar.

När det gäller strålsäkerhetsrelaterade frågor kopplade till de olika målen konstaterar SSM att det inte förväntas uppstå några kumulativa miljöeffekter av betydelse relaterade till utsläpp av radioaktiva ämnen från de båda kärntekniska anläggningarna, kärnbränsleförvaret och SFR. Bortsett från radioaktivitet från det naturliga radonets sönderfallskedja, som kan förekomma lokalt i frånluften från de oberoende ventilationssystemen, förväntas inget utsläpp ske till omgivande recipient under anläggningarnas driftperiod. Olyckor under drift, samt de åtgärder som är till för att förhindra och minska utsläpp, tas upp i SKB:s säkerhetsredovisningar. SSM bedömer att dessa analyser och deras resultat kan anses oberoende av varandra. Inte heller efter förslutning av anläggningarna förväntas några kumulativa effekter av betydelse med avseende på radioaktiva ämnen. För perioden efter förslutning tar SSM:s föreskrifter och kvantitativa kriterier för strålskydd dessutom hänsyn till möjligheten av samverkan mellan olika framtida riskkällor.

- b. Från arbetet med sakgranskning av SKB:s ansökan har SSM gjort bedömningen att MKB för kärnbränsleförvaret är tillräcklig från strålsäkerhetssynpunkt med avseende på redovisning av följdverksamheter.

Domstolens fråga 2 – Behov av samordnad prövning och eventuell gemensam huvudförhandling

- a. *Finns det behov av samordnad prövning av två eller flera av ansökningarna?*
- b. *Hur kan en samordnad prövning göras? Finns det skäl att hålla en gemensam huvudförhandling i de fyra målen?*
- c. *Vilka processekonomiska fördelar och nackdelar finns det med en samordnad prövning och en eventuell gemensam huvudförhandling i de fyra målen?*
- d. *En fråga som uppkommer rör prövningen av tillstånd till utökad lagringskapacitet i Clab från 8 000 ton till 11 000 ton använt kärnbränsle. SKB har uppgett att ett yrkande om att pröva en utökad lagring i Clab fristående från Clink skulle innebära flera års förlängning av den prövningen (se s. 2–3 i aktbilaga 437).*
  - i. *Hur kan en eventuell samordnad prövning av mål M 1333-11 och M 7062-14 påverka prövningen av tillstånd till utökad lagring i Clab?*
  - ii. *Vilka alternativ finns det för prövningen av tillstånd till utökad lagring i Clab?*
  - iii. *Vilka processekonomiska fördelar och nackdelar finns det med eventuella alternativ?*

SSM:s syn på fråga 2

- a. Mot bakgrund av ovanstående svar på fråga 1 anser SSM att det från strålsäkerhets-synpunkt inte finns något behov av samordnad prövning av mål M 1333-11 och M 7062-14.
- b. SSM ser att det utanför myndighetens ansvarsområde kan finnas skäl att i vissa delar samordna prövningarna av olika mål. Däremot ser SSM uppenbara nackdelar med en gemensam huvudförhandling i samtliga fyra mål (se nedan).
- c. Som SSM anförde vid den muntliga förberedelsen vid domstolen, aktbilaga 434, så hanteras SSM:s förberedande av SKB:s ansökningar om tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet för kärnbränsleförvaret respektive utbyggnad av SFR på samma enhet på myndigheten och till stor del av samma personer.

En eventuell samordnad prövning av mål M 1333-11 och mål M 4617-14 skulle inte kunna ske förrän SSM:s granskning av SFR-ansökan är klar. Enligt nuvarande tidsplaner och omfattningen av förväntade kompletteringar ser SSM små möjligheter att kungöra ansökan om SFR-utbyggnad före slutet av augusti 2017. Med hänsyn tagen till osäkerheter kring fortsatt prövning i sak samt frågor i samband med remissförfarandet anser SSM att det är troligt att huvudförhandlingar hos domstolen mycket väl skulle kunna dröja till våren 2018 eller senare.

- d. Att skjuta upp prövningen av mål M 1333-11 för att samordna med prövning av mål M 7062-14 innebär en risk att den delen av SKB:s ansökan om KBS-3-systemet för det slutliga omhändertagandet av använt kärnbränsle som rör yrkande om tillstånd att utöka mellanlagringen i Clab försenas. En försening av hur denna fråga ska lösas skulle innebära osäkerheter avseende krav på investeringar i nödvändiga åtgärder, vilket i sin tur skulle kunna medföra att den nuvarande kapacitetsgränsen i Clab uppnås innan sådana åtgärder är på plats. En försenad prövning kan få så väl strålsäkerhetsmässiga som andra konsekvenser för industrin som behöver mellanlagra använt kärnbränsle från de kärnkraftverk som kommer att vara i drift samt de som kommer att avvecklas under de närmsta åren.

SKB:s tilläggsyrkande om att utöka mellanlagringskapaciteten i Clab bygger på antagandet om att Clink-anläggningen kommer att uppföras samt att den tas i drift 2029/2030. Byggandet av inkapslingsdelen bidrar även till att öka strålsäkerheten i förvaringsbassängerna, bland annat genom förstärkning av skyddet mot externa händelser.

SSM:s granskning av den del av SKB:s säkerhetsredovisning som är relaterad till frågan om utökad lagring tar hänsyn till detta antagande när det gäller den begränsade tid under vilken Clab skulle behöva drivas med mer än 8 000 ton bränsle innan uppförandet av Clink är klart. Även SKB:s motivering av kapacitetsökning i Clabs befintliga förvaringsbassänger som den bästa möjliga tekniken för mellanlagring av använt kärnbränsle på medellång sikt är kopplad till bolagets övergripande planer för bränslets slutliga omhändertagande.

En fristående ansökan om utökad lagring i Clab skulle innebära att SKB skulle behöva utveckla en långsiktig plan samt relaterad säkerhetsredovisning för mellanlagring av kärnbränsle utan att kunna förutsätta tillstånd för inkapsling vid Oskarshamn eller slutförvaring vid Forsmark. Det skulle inte innebära någon tidsvinst eftersom SKB:s framtagande av en sådan ansökan och SSM:s behandling av ansökan och domstolens prövning av densamma med all sannolikhet skulle ta lika lång tid som det skulle ta att genomföra en samordnad prövning av målen M 1333-11 och M 7062-14. SSM ser

därför inte en fristående ansökan om utökad lagring i Clab som något rimligt alternativ till att pröva det inom ramen för prövningen av Clink och kärnbränsleförvaret.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Johan Anderberg
Avdelningschef, Avdelningen för radioaktiva ämnen

För kännedom

Miljö- och energidepartementet
Svensk Kärnbränslehantering AB
Kärnavfallsrådet
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Oskarshamns kommun
Östhammars kommun